

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.355/2010/15. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a **(pártfogó ügyvéd neve, címe)** által képviselt **Id. I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, **Id. I.rendű felperes neveNÉ (címe)** szám alatti lakos II. rendű, **Ifj. III.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű, **Kk. IV.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos IV. rendű és **Kk. V.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos V. rendű felpereseknek, - a személyesen eljáró **I.rendű alperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, dr. Koós Zoltán ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neveNÉ (címe)**. szám alatti lakos II. rendű, a személyesen eljáró **III.rendű alperes neve (címe)**. szám alatti lakos III. rendű és **IV.rendű alperes neve (címe)**. szám alatti lakos IV. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2010. április 28. napján kelt 6.P.20.297/2010/23. sorszámú ítélete ellen az I.,II. és III. rendű alperes részéről 27. sorszám alatt és a IV. rendű alperes 28. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja, mellőzi** a III., IV. és V. rendű felperesek feljogosítását arra, hogy az elsőfokú ítéletben megjelölt vagyontárgyakból követeléseiket kielégítsék és a III. IV. és V. rendű felperesek keresetét **elutasítja**.

Az I., II., III. és IV. rendű alperesek által az államnak egyetemlegesen fizetendő elsőfokú eljárási illetéket 325.500,-(Háromszázhuszonötezer-ötszáz) Ft-ra leszállítja, az ezt meghaladó 142.100,-(Egyszáznegyvenkettőezer-egyszáz) Ft-ot az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **helybenhagyja**.

Kötelezi az I., II., III. és IV. rendű alpereseket, hogy 15 nap alatt az I. és II. rendű felperesek pártfogó ügyvédje részére egyetemlegesen fizessenek meg 150.000,-(Egyszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetékből az I., II., III. és IV. rendű alperesek külön felhívásra az államnak egyetemlegesen kötelesek megtéríteni 325.500,-(Háromszázhuszonötezer-ötszáz) Ft-ot, az ezt meghaladó 142.100,-(Egyszáznegyvenkettőezer-egyszáz) Ft-ot az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

Az I-V. rendű felperesek kártérítés iránt indítottak pert az I. rendű alperes ellen, aki jogi képviselőjük volt munkaügyi jogvitájukban és a tájékoztatási kötelezettségének elmulasztása miatt a jogerősen megállapított munkabér követelésüket a felszámolás alá került munkáltatóval szemben nem tudták érvényesíteni. A kártérítési keresetet elutasító, a (...) Bíróság 16.P.21.071/2004/28. sorszámú ítéletét a **(helység 1 neve)**i Ítéltábla Pf.IV.20.428/2005/15. sorszámú, 2006. november 8. napján kihirdetett ítéletével megváltoztatta. Kötelezte a jelen per I. rendű alperesét, hogy fizessen meg a jelen per I. rendű felperesének 3.100.000,-Ft-ot, a II. rendű felperesének 2.325.000,-Ft-ot, a III. rendű felperesének 1.518.000,-Ft-ot és a IV., V. rendű felperesének személyenként 425.000-425.000,-Ft-ot, valamint ezen összegek után 1996. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát, melynek mértékét 1996. január 1. napjától 2001. december 31. napjáig évi 20 %, 2002. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 %, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező összegben határozott meg. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, fizessen meg az I. rendű felperesnek 270.000,-Ft, a II. rendű felperesnek 200.000,-Ft, a III. rendű felperesnek 130.000,-Ft és a IV., V. rendű felpereseknek személyenként 30.000,-30.000,-Ft első- és másodfokú perköltséget. Az I. rendű alperes helyett a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesülete 2006. december 29. napján az I. rendű felperesnek 1.800.000,-Ft-ot, a II. rendű felperesnek 1.350.000,-Ft-ot, a III. rendű felperesnek 855.000,-Ft-ot, majd 2007. május 4. napján a IV. és V. rendű felpereseknek személyenként 247.500,-247.500,-Ft-ot megtérített. Ezt meghaladóan az I. rendű alperes nyugellátásából letiltás útján megtérült a II. rendű felperes követeléséből 220.051,-Ft, míg a III. rendű felpereséből 85.042,-Ft. A felperesek mindezt a kamattartozás csökkentésére számolták el.

Az I. rendű alperessel szemben **(végrehajtó neve)** önálló bírósági végrehajtó előtt V.489-493/2003. ügyszám alatt végrehajtási eljárás van folyamatban. A fennálló követelések kielégítésére teljesítőképességgel nem rendelkezik, vagyona nincs, a nyugellátásából származó jövedelme a tartozás kiegyenlítésére nem elégséges, ugyanis a felperesek fennálló követelésének a kamatterheit sem fedezi.

Az I. és II. rendű alperesek 1968. augusztus 28. napján kötött házasságát a **(helység 1 neve)**i Városi Bíróság 2007. január 16. napján jogerőre emelkedett 16.P.24.350/2006/2. számú ítéletével felbontotta. Az I. és II. rendű alperesek gyermekei a III. és IV. rendű alperesek. Az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonát képezte 1995. szeptember 12. napjától kezdődően a **(helység 1 neve, hrsz.1)** helyrajzi szám alatt nyilvántartott, természetben **(helység 1 neve, ingatlan 1 címe)** szám alatti lakás megjelölésű ingatlan a II. rendű alperes holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. A 2006. október 24. napján létrejött ajándékozási szerződéssel az

I. rendű alperes az ingatlan tulajdonjogát a haszonélvezeti jog érintése nélkül személyenként 1/2-1/2 arányban a III. és IV. rendű alperesekre ruházta át.

1999. május 3. napjától kezdődően az I-IV. rendű alperesek személyenkénti 1/4-1/4 arányú tulajdonában állt a **(helység 1 neve, hrsz 2)** helyrajzi szám alatt nyilvántartott, természetben **(helység 1 neve, ingatlan 2 címe)** szám alatt fekvő lakóház, udvar megjelölésű ingatlan. A 2006. november 2. napján létrejött házastársi vagyonközösséget megosztó szerződéssel az I. rendű alperes az ingatlanon fennállt 1/4 tulajdoni illetőségét a II. rendű alperesre átruházta 7.000.000,-Ft megváltási ár ellenében. A II. rendű alperes az így tulajdonába került 2/4 tulajdoni illetőségre szerződést kötött a III. és IV. rendű alperesekkel 2007. február 27. napján, amelynek alapján ellenszolgáltatás nélkül gyermekei részére holtig tartó haszonélvezeti jogot engedett. A II., III. és IV. rendű alperesek a 2007. május 21. napján kelt társasháztulajdont alapító okirattal az ingatlant társasházzá alakították. Ennek következtében a II. rendű alperes tulajdonát képező 2/4 tulajdoni illetőség a **(hrsz 2/B)** helyrajzi számú **(helység 1 neve, ingatlan 2/B címe)** szám alatti ingatlannak felel meg, amely kizárólagos tulajdona a III. és IV. rendű alperesek haszonélvezeti jogával terhelt. Valamennyi ügylet alapján megtörtént a **(helység 1 neve)**i Körzeti Földhivatalnál a változás bejegyzése. Az I. rendű alperes szerkesztette és ellenjegyezte a III. és IV. rendű alperesek javára haszonélvezeti jogot alapító, valamint a társasháztulajdont alapító okiratokat. 2006. október 24. napján az I. rendű alperes a tulajdonában állt, **(XY)** forgalmi rendszámú, **(Z)** típusú személygépjármű tulajdonjogát adásvételi szerződéssel a IV. rendű alperesre átruházta. A gépjármű a IV. rendű alperes tulajdonaként van nyilvántartva az I. rendű alperes üzembetartói minősége mellett.

A felperesek módosított keresetükben elsődlegesen kérték az I-IV. rendű alperesek között 2006. október 24. napján létrejött ajándékozási szerződés, a 2006. november 2. napján kelt házastársi közös vagyont megosztó szerződés, a 2007. február 27. napján kelt haszonélvezeti jogot alapító szerződés és a 2006. október 24. napján kelt adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítását jóerkölcsbe ütközés és színleltség miatt, és erre alapítottan az eredeti állapot helyreállítását. Másodlagos kereseti kérelmük szerint annak megállapítását kérték, hogy az I-II-III. és IV. rendű alperesek között létrejött szerződések fedezetelvonó szerződések, amelyek velük szemben hatálytalanok, ennek következtében a II-III. és IV. rendű alpereseket annak tűrésére kérték kötelezni, hogy az I. rendű alperessel szembeni igényüket az érintett vagyontárgyakból végrehajtás útján kielégíthessék.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érdemi védekezésükben hangsúlyozták, hogy a szerződések a családi vagyon rendezése körében létrejött, és a felperesek perindítása előtt kötött érvényes szerződések. A szerződések megkötésének időpontjában a felpereseknek érvényesíthető igénye nem volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I-II-III. és IV. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy az I. rendű felperes 3.100.000,-Ft tőkeösszeg, annak 1998. november 27. napjától járó késedelmi kamata, továbbá 270.000,-Ft költség iránti követelését, a II. rendű felperes 2.325.000,-Ft tőkeösszeg, annak 1999. május 18. napjától járó késedelmi kamata és 200.000,-Ft költség követelését, a III. rendű felperes 1.518.000,-Ft tőkeösszeg, annak 1999. február 15. napjától járó késedelmi kamata, továbbá 130.000,-Ft költség követelését, míg a IV. és V. rendű felperes személyenként 425.000-425.000,-Ft tőkeösszeg, annak 1998. november 30. napjától járó késedelmi kamata és 30.000,-30.000,-Ft költség iránti követelését végrehajtási eljárás útján kielégíthesse a következő vagyontárgyakból: a **(helység 1 neve, hrsz.1)** helyrajzi szám alatt nyilvántartott **(helység 1 neve, ingatlan 1 címe)** szám alatt fekvő lakásingatlanból azzal, hogy a kielégítés érvényesítése során a II. rendű alperes ingatlanon fennálló holtig tartó haszonélvezeti jogának fenn kell maradnia, a **(helység 1 neve), (hrsz 2/B)** helyrajzi szám alatt nyilvántartott **(helység 1 neve, ingatlan 2/B címe)** szám alatt található lakásingatlan II. rendű alperesi 1/2 tulajdoni illetőségéből - akként, hogy a kielégítés érvényesítése során a fedezetül szolgáló tulajdoni illetőségen a III. és IV. rendű alperesek holtig tartó haszonélvezeti joga nem marad fenn -, valamint a **(XY)** forgalmi rendszámú **(Z)** típusú gépkocsiból. Indokolása szerint a felperesek, mint a kereseti kérelemmel érintett szerződésekben nem részes harmadik személyek érvényesítettek igényt elsődlegesen az alperesek között létrejött szerződések érvénytelenségére, másodlagosan relatív hatálytalanságára hivatkozva. Megállapította, hogy az eshetőleges kereseti kérelem egyes részei nem alkotnak valódi keresethalmazatot, pusztán látszólagos keresethalmazati viszonyban állnak egymással, ennek következtében a perben ténylegesen nem több, csupán egyetlen kereset volt, amely felől a bíróságnak döntenie kellett. Az eshetőleges kérelem önállóan nem bírálható el, annak tárgyában részítélet nem hozható, és a kérelmek nem az előterjesztett sorrendben bírálhatók el. Rámutatott arra, hogy harmadik személy részéről a mások között létrejött szerződés érvénytelenségére alapított igényérvényesítés tekintetében a keresetőségi jog csak akkor ismerhető el, ha az alapjául szolgáló jogi érdek más, a mások között létrejött szerződés érvényességét nem érintő polgári jogi eszközzel nem védhető meg. Adott esetben a szerződés érvényességét nem érintő más jogi eszköz a Ptk. 203. §-ára alapított igényérvényesítési lehetőség, amelynek igénybevétele a felperesek jogi érdeke kielégíthető és az érdeksérelmük elhárítható. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az érvénytelenségre alapított kereset vonatkozásában a felpereseket a keresetőségi jog nem illeti meg, mert jogi érdekük az alperesek között létrejött szerződések relatív hatálytalansága iránt előterjesztett igényérvényesítés útján biztosítható. A Ptk. 237. § (1) bekezdésére utalva anyagi jogi szempontból még arra hivatkozott, hogy a felpereseknek a kereseti kérelmükkel érintett ingatlanokra vonatkozó ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joguk nem állt fenn, így az ilyen tárgyú per megindítására jogosult ingatlan-nyilvántartási érdekelti körbe sem tartoznak (Inytv. 62-63. §). Ezen körülmény is kizárja a felpereseknek a keresetükkel érintett ingatlanok eredeti ingatlan-nyilvántartási állapotának helyreállítása körében az igényérvényesítést. A relatív hatálytalanságot vizsgálva kiemelte, hogy a III. és IV. rendű alperesek az I. rendű alperes gyermekei, míg a II. rendű alperes a volt házastársa, és a

házasságukat a 2007. január 16. napján jogerőre emelkedett ítélet szüntette meg. A perbeli szerződések vonatkozásában az alperesek hozzátartozók voltak, a rosszhiszeműségük mellett törvényi vélelem áll fenn. A vélelemmel szemben bizonyítékot és bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő a bíróság erre irányuló tájékoztatása ellenére. Rámutatott arra, hogy a hozzátartozók körében rosszhiszeműség önmagában megalapozza a relatív hatálytalanság következményeinek alkalmazhatóságát. Az I. rendű alperes fizetési kötelezettségének esedékességéhez képest a perrel érintett szerződések későbbi időpontban jöttek létre, vagyis a felperesi követelés tekintetében fedezetelvonást valósítanak meg. Az alperesek között létrejött szerződések megkötésének időpontjában ugyanis a felperesi követelés már a bírósági úton érvényesíthető igény stádiumába került. A fedezetelvonás a haszonélvezeti jog, mint vagyoni értékű jog átruházása tekintetében és a követelés járulékaire is fenn áll. A követelés nem téríthető meg az I. rendű alperes kimutatott és végrehajtás alá vonható jövedelméből, vagyona nincs. A bíróság a részteljesítéseket a késedelmi kamatba számolta el.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I., II., III. és IV. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérték annak hatályon kívül helyezését és ugyanennek a bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását az eljárás lényeges szabályainak megsértése, továbbá a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítésének szükségessége miatt.

Az I-II. és III. rendű alperesek együttes fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság a Szegedi Ítéltábla Pkf.III.20.058/2010/2. sorszámú végzésében foglalt iránymutatás ellenére nem vizsgálta az érvénytelenségre alapított kereseti kérelmet, a felpereseket evonatkozásban nem hallgatta meg. Nem fogadható el az az álláspontja, hogy a perben lényegében egy kereseti kérelem volt, és az ítéleti döntés ellentmond a Pp. 213. § (1) bekezdésének, ugyanis nem terjed ki a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre. Vitatták azt a megállapítást, hogy a relatív hatálytalanság vizsgálata sorrendben megelőzi az érvénytelenség vizsgálatát, illetve, hogy a sorrendiség a kereshetőségi jog miatt jelen esetben fordítottan érvényesült. Utaltak arra, hogy a felek között nem az lnyt. szerinti törlési és kiigazítási per volt folyamatban, hanem semmisségre alapított érvénytelenségi per, és ha a bíróság az érvénytelenséget megállapítja, úgy ennek jogkövetkezménye lehetett volna a szerződéskötést megelőző állapot visszaállítása. A relatív hatálytalanság körében állították, hogy a jogügyletek célja nem fedezetelvonás, hanem a családi vagyon rendezése volt, miután az I. és II. rendű alperesek házasságát a bíróság felbontotta. A II. rendű alperes a felperesek és az I. rendű alperes között folyamatban volt perről 2007. május hónapban szerzett tudomást, amikor az elsőfokú bíróság a tárgyalásra a keresetlevéllel megidézte. A szerződések 2006. október 24. napja és 2006. november 2. napja között jöttek létre, amikor nem tudott az I. rendű alperessel szembeni követelésekről. A III. és IV. rendű alperesek nyilatkozatával megerősített II. rendű alperesi nyilatkozat elhangzását követően a

bíróság a tárgyalást nyomban berekesztette, és nem tette lehetővé a megdönthető vélelemmel szembeni bizonyítási indítványok előterjesztését. Vitatták azt a megállapítást, hogy 2004. november 28. napján az I. rendű alperes fizetési kötelezettsége esedékessé

vált, ugyanis hivatkozásuk szerint a **(helység 1 neve)**i Ítéltábla jogerős döntését megelőzően a felperesek igényüket nem érvényesíthették. Valamennyi érintett szerződésre vonatkozóan hangsúlyozták, hogy közöttük visszerthes ügyletek jöttek létre. A szerződések megkötésekor rosszhiszeműség nem állt fenn, ugyanis tartalmuknál fogva önmagukban igazolják a teljesítést, és az ingyenességre vonatkozó adat nem merült fel. Előadásuk szerint a **(ingatlan 2 címe)** utcai ingatlanra a házastársi vagyontársaság megosztásával kapcsolatban a bizonyítékok „továbbfejlesztése” szükséges a Pp. 235. § második fordulata alapján, hiszen az épület földszinti és pince részét 10.000.000,-Ft-ból felújították, amely érintette a III. és IV. rendű alperesek tulajdoni illetőségét. Ezt követően a födém- és tetőszerkezet felújítása, valamint a tetőtér beépítésének költségeként további 8.000.000,-Ft-ot ruháztak be, amelyet a II. rendű alperes kizárólagos tulajdonát képező külön vagyoni lakóingatlanának eladásából fedeztek. A beruházás 2004. október hónaptól 2005. január hónapig megvalósult. Valójában a II. rendű alperes a társasházi lakásingatlan egészének tulajdonosává vált már a vagyontársasági szerződés írásbafoglalása előtt, miután az I. rendű alperes helyett az ingatlanon fennálló terheket kiegyenlítette és újabb beruházást végzett az örökölt vagyonából. A felpereseknek a **(ingatlan 2 címe)** utcai ingatlanra ezen okból sem lehet megalapozott követelésük.

Az I. rendű alperes az előbbi fellebbezést kiegészítette. Előadta, hogy a kártérítési perben elfogultsági kifogást jelentett be a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság ellen, és a Szegedi Ítéltábla Pkk.II.20.325/2004/2. sorszámú végzésével az eljárás lefolytatására a (...) Bíróságot jelölte ki. Ezen elfogultsági kifogásnak ki kellett volna terjednie a jelen eljárásra is, vagyis a korábbi perben kizárt bíróság a jelen ügyben sem járhatott volna el. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság a fedezetelvonás és a rosszhiszeműség megvalósulását, figyelmen kívül hagyta a II. rendű alperes 8.000.000,-Ft különvagyoni beruházását és a személygépkocsi vételárához történt különvagyoni hozzájárulását. A házastársi vagyontársaság megosztása során ez a külön vagyon került elszámolásra és a **(ingatlan 1 címe)** utcai ingatlant mindkét szülő ajándékozta a III. és IV. rendű alpereseknek.

A IV. rendű alperes fellebbezésében kiemelte, hogy a felperesek egymástól jól elkülönült két kereseti kérelmet terjesztettek elő, ezért az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen az érvénytelenségről kellett volna döntenie, ugyanis a kereseti kérelmek már csak azért sem konzumálhatók, mert a bizonyítási teher teljes mértékben eltér. Az érvénytelenség felpereseket terhelő bizonyítása után kerülhetett volna sor arra, hogy az alperesek bizonyítsák a fedezetelvonás hiányát. Több alkalommal kérte az elsőfokú bíróságtól a részítélet meghozatalát, azonban a bíróság a Pp. 145. §-át megsértve elmulasztotta a döntésre alkalmas kereseti kérelem vonatkozásában a határozathozatalt, és nem volt alkalma ügydöntő okirati bizonyítékok csatolására. Vitatta azt a megállapítást, hogy a **(Z)** típusú személygépkocsit az adásvételi szerződés megkötését követően az I. rendű alperessel közösen használja. Ténylegesen hetente 4 napot **(helység 2 neve)**en tölt

munkavégzéssel, és amikor **(helység 1 neve)**ben tartózkodik, alkalmanként adja kölcsön a járművet az I. rendű alperesnek. Érthetetlennek találta az elsőfokú bíróságnak a haszonélvezeti jogra vonatkozó megállapítását, amely szerint a III. és IV. rendű alperesek ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezeti joga nem marad fenn. Véleménye szerint ez a rendelkezés törlésre utal, azaz az eredeti állapot helyreállítására, holott az elsőfokú bíróság arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy a szerződés nem érvénytelen. Utalt arra, hogy a II. rendű alperes kizárólagos tulajdonában álló társasházi lakás egészére jegyezték be a haszonélvezeti jogot a szerződés értelmében, és a bíróság a részbeni törlésről az irányadó jogszabályi rendelkezések alapján nem rendelkezhetett. Ezenkívül álláspontja szerint nincs keresetösségi joga a felpereseknek a haszonélvezeti jogot alapító szerződés vitatására, mert a II-III. és IV. rendű alperesek nem adósok, és a haszonélvezeti jog alapításakor tulajdonosváltás sem következett be. A **(ingatlan 2 címe)** utcai ingatlanra vonatkozóan az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 7. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettséget, ugyanis anyagi jogra nyújtott tájékoztatást, amikor arra figyelmeztette a felpereseket, hogy a társasházzá alakítás folytán a helyrajzi szám megváltozott és pontosítani kell kereseti kérelmüket. Mindezen okok alapján a Pp. 215. §-ának megsértésével a bíróság átlépte a jogszabályi korlátok között érvényesülő döntési jogkörét. Helytelenül rendelkezett a kamat mértékéről, mert az 2000. augusztus 31. napjáig volt évi 20 % és nem 2001. december 31. napjáig.

A felperesek kiegészített fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Előadták, hogy az elsőfokú bíróság eshetőleges kereseti kérelmet vizsgált és erről hozott döntést, beszerezte a végrehajtási iratokat és figyelemmel volt a Fővárosi Bíróság előtt 39.P.21.487/2009. szám alatt folyamatban lévő peres eljárásra, amelyben az I. rendű alperes a szakmai biztosítóval szemben érvényesített igényt. Hivatkozásuk szerint a (...) Bíróság 8.P.20.895/2009/24. sorszámú végzésével az I. rendű alperes ismételt perújítási kérelmét - a kártérítési pert illetően - elutasította.

A fellebbezések az I. és II. rendű felperesek vonatkozásában **megalapozatlanok**, a III. IV. és V. rendű felpereseket érintően **alaposak**.

A másodfokú eljárás során kiegészült tényállás szerint a Fővárosi Ítéltábla 2010. október 8. napján kelt 6.Pf.20.889/2010/6. sorszámú ítéletével a Fővárosi Bíróság 39.P.21.487/2009/18. sorszámú ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesülete fejenként 5.000.000,-Ft összeghatárig köteles helytállni az I. rendű alperes (a hivatkozott perben felperes) által az I-V. rendű felperesek károsultaknak a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával okozott kárért. A felperesek bejelentették, hogy az I. rendű alperes a kártérítési perben hozott jogerős ítélet alapján ismételt perújítási kérelmet terjesztett elő a (...) Bíróságon. A bíróság a 2010. szeptember 8. napján kelt 8.P.20.895/2009/24. sorszámú végzésével a perújítási kérelmet - mint

érdemi tárgyalásra alkalmatlant - elutasította, amely ellen az I. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő és elfogultsági kifogást jelentett be a **(helység 1 neve)**i Ítéltábla bíráival szemben.

Az alperesek jogorvoslati kérelmei alapján az ítéletábrának először a kifogásolt eljárásjogi jogszabálysértésekről kellett állást foglalnia.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy látszólagos keresethalmazat keletkezik eshetőleg (eventuális) kereseti kérelmek előterjesztésekor, amikor a felperes két vagy több igényt feltételesen kapcsol össze. Valódi keresethalmazatnál a kereseti kérelmek annak ellenére, hogy egymásra tekintettel kerültek előterjesztésre, függetlenek egymástól, míg a látszólagos keresethalmazatnál ez a függetlenség nem érvényesül. Az eshetőleg kereseti kérelmek előterjesztésekor az egyik kereseti kérelem teljesítése kizárja a többi kereseti kérelem teljesítését. Annak az elméleti jogvitának, hogy a látszólagos keresethalmazat valójában egy vagy több kereseti kérelemnek minősül-e az ügy elbírálása szempontjából nincs jelentősége.

Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően az eshetőleg kereseti kérelmeket az előterjesztésük sorrendjében kell elbírálni, különösen akkor, ha a fél semmisségre alapított érvénytelenségi okra hivatkozik elsődlegesen. Nem ért egyet az ítéletábrával azzal az érveléssel, hogy a keresetőségi jog hiánya a relatív hatálytalanságra alapított kérelem sikerétől függ, hiszen a szerződés érvényességét nem érintő más polgári jogi eszköz rendelkezésre állása esetén állapítható meg, hogy nincs olyan érdeke a félnek, amely a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per megindítására jogosítaná fel. A perlési jogosultság hiányának megállapításához nem kell vizsgálni azt, hogy a relatív hatálytalanságra alapított kereset megalapozott-e. A sorrendiség kérdésében kiemelendő még, hogy csupán az érvényes szerződés minősíthető a hitelezőt károsító fedezetelvonó szerződésnek.

A semmisségre alapított elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában ugyanakkor az ítéletábrával osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a keresetőségi jog hiányát illetően. A Pp. 3. § (1) bekezdése szerint a keresetet rendszerint a vitában érdekelt fél terjesztheti elő. A keresetőségi jogot, a jogviszony (érdekeltség) vagy a törvényi (jogszabályi) felhatalmazás alapozhatja meg. A Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint ugyan a semmis szerződés érvénytelenségére - ha törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat, azonban e törvényi rendelkezést a Pp. 3. § (1) bekezdésében írt keresetindítási jogosultsággal egybevetve a bírói gyakorlat szerint az következik, hogy a semmisséggel kapcsolatos perindítási lehetőséget is csak a jogi érdekelttség vagy a perindítási jogosultságot kifejezetten biztosító jogszabályi felhatalmazás alapozhatja meg. Mind a szerződés megtámadása, mind pedig a semmisségi okra alapított érvénytelenség esetében a szerződő feleken kívül álló harmadik személy perlési jogosultságát csak akkor lehet elismerni, ha érdeke más eszközzel nem védhető. A felperesek igénye más jogi eszközzel a Ptk. 203. §-a alapján érvényesíthető.

Az alperesek fellebbezésükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az Szegedi Ítéltábla Pkf.III.20.058/2010/2. sorszámú végzésében foglaltaknak nem tett eleget, mert nem vizsgálta az elsődleges kereseti kérelmet és erről a felpereseket nem nyilatkoztatta meg. A hivatkozott végzésben az ítéltábla az elsőfokú bíróság per tárgyalását felfüggesztő végzését változtatta meg és elrendelte a tárgyalás folytatását. Indokolásában arra mutatott rá, hogy a szerződés érvényességének vizsgálata nem kerülhető meg, és a bíróságnak ebben a kérdésben állást kell foglalnia, amelynek eredményéhez képest kell a relatív hatálytalanságra vonatkozó tényállást megállapítania. A végzés alapján az elsőfokú bíróság a tárgyalást folytatta. Az elsődleges kereseti kérelemre vonatkozóan elfoglalt álláspontja miatt a felpereseket nem kellett további nyilatkozattételre felhívnia, ugyanakkor beszerezte a végrehajtási iratokat, megkereste a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságot és a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesületét a kártérítési követelésből a felperesek részére megtérített összegek pontosítására, valamint az I. rendű alperes és a biztosító között létrejött szerződés tartalmára. Eljárása jogszerű volt és teljes egészében eleget tett a másodfokú bíróság végzésének annak ellenére, hogy a lényegében pervezető végzésnek tekinthető végzés indokolási részében foglalt iránymutatás nem kötelező erejű.

A viszonylagos hatálytalanságra alapított kereset vonatkozásában a jogszerző II., III. és IV. rendű alperesek a Ptk. 685. § b) pontjában meghatározott hozzátartozói az I. rendű alperesnek. Ezért a Ptk. 203. § (2) bekezdésében megfogalmazott törvényi vélelemmel szemben őket terhelte a bizonyítási kötelezettség. Esetleges kereset esetén a bíróság tájékoztatási kötelezettsége az eljárás menetéhez igazodik, attól függően, hogy a bíróság melyik kereseti kérelem kapcsán folytatja le a bizonyítási eljárást. Azzal jelzi a félnek, hogy a következő kérelem vizsgálatára tér át, hogy felhívja az ezzel kapcsolatos bizonyításra. A 6.P.20.691/2009/20. sorszámú jegyzőkönyvből megállapíthatóan az elsőfokú bíróság a per állásához igazodó tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a per állásához képest tájékoztatta az alpereseket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének lehetséges következményéről. Ennek ellenére az alperesek bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő és utóbb a tárgyalás berekesztésére történt figyelmeztetésekor úgy nyilatkoztak, hogy további bizonyítási indítványuk nincs. Tévesen hivatkoztak tehát arra, hogy az elsőfokú eljárás során a bíróság a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta és ezen okból nem tudtak ügydöntő bizonyítékokat előterjeszteni. Megalapozatlanul utalt a IV. rendű alperes a Pp. 7. § (2) bekezdésének a megsértésére. A bíróság általi segítségnyújtás, a jogérvényesítés elősegítésének elve az eljáró bíróság kötelezettségévé teszi a jogvitában felmerülő jelentős tényről (jelen ügyben a lakásingatlan helyrajzi számának változásáról) történő tájékoztatást a kereseti kérelem pontosítása céljából. A **(ingatlan 2 címe)** utcai lakás nyilvántartott adataiban bekövetkezett módosulás az ügy elbírálása szempontjából bizonyítás körébe nem tartozó technikai kérdés.

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításához szükséges bizonyítási eljárást a peres felek által szolgáltatott peranyag által határolt körben lefolytatta (Pp. 163. § (1) bekezdés), személyes meghallgatást foganatosított, okiratokat szerzett be, a rendelkezésére állt bizonyítékokat okszerűen és a maguk összességében értékelte a Pp. 206. § (1) bekezdésére tekintettel.

Téves az alperesek azon fellebbezési okfejtése, amely szerint a bíróságnak részítélettel kellett volna döntenie az egyes kereseti kérelmek felől. Erre csak abban az esetben kerülhet sor, ha több kereseti kérelmet terjesztettek elő vagy a kereset egyes részei önállóan elbíráلhatók, illetve ha több alperessel szemben előterjesztett igény valamelyikük tekintetében önállóan is eldönthető és a külön-külön eldönteni kívánt kereset tekintetében további tárgyalásra nincs szükség, míg a többi igény elbírálása érdekében szükséges a tárgyalás elhalasztása (Pp. 213. § (2) bekezdés). Az eshetőleges kereseti kérelmek elbírálásakor az előbbi feltételek nem állanak fenn, de a feltételek fennállása esetében is a bíróság belátásától függ, hogy egyes kereseti kérelmek felől részítélettel határoz-e vagy sem. Az egységes bírói gyakorlat szerint eshetőleges kereseti kérelem előterjesztése esetében az ügy csak egységes ítélettel bírálható el. Ha a bíróság az elsődleges kérelmet aaptalannak találja, akkor a másodlagos kérelem érdemi vizsgálata alapján vagy elutasító ítéletet hoz, vagy helyt ad (mint jelen ügyben) a másodlagosan előterjesztett keresetnek. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából egyértelműen megállapítható, hogy az érvénytelenségre alapított elsődleges kereseti kérelmet a sorrendiség betartásával elbírálta és azt megalapozatlannak találta.

Nem sérült a Pp. 215. §-ában foglalt kérelemhez kötöttség alapelve, amikor az elsőfokú bíróság a **(ingatlan 2 címe)** utcai lakásingatlan ½ részére vonatkozó haszonélvezeti jog fenn nem állásáról rendelkezett. A Vht. 137. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtás alá vont ingatlant megszerző új tulajdonos tulajdonjogát terhelheti a c) pont alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezeti jog. A 137. § (2) bekezdése értelmében nem terheli az ingatlant megszerző tulajdonos tulajdonjogát a haszonélvezeti jog - függetlenül attól, hogy az ingatlan-nyilvántartásba be van-e jegyezve - ha annak jogosultja a végrehajtást kérő követelésének kielégítéséért felelős. A haszonélvezeti jogot alapító szerződés hatálytalansága esetén a bejegyzett haszonélvezeti jogra tekintet nélkül tehermentesen szerezhethet tulajdonjogot az árverési vevő (EBH 2004. 509.). Miután a III. és IV. rendű alperes haszonélvezeti joga csupán relatíve hatálytalan, annak mindenkivel szembeni törléséről az elsőfokú bíróság nem rendelkezhetett. Ugyanakkor helyesen állapította meg, hogy a végrehajtás foganatosítása esetén ez a haszonélvezeti jog nem áll fenn az árverési vevővel szemben a szerződés hatálytalansága miatt. A IV. rendű alperes fellebbezésében tévesen hivatkozott az eredeti állapot helyreállítása jogkövetkezményének alkalmazhatatlanságára, és az ingatlan-nyilvántartási törvény megsértésére.

Nem fogadható el az I. rendű alperes azon hivatkozása, hogy az ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság nem járhatott volna el, mert a korábbi, kártérítési perben elfogultsági kifogása alapján más bíróság került kijelölésre a bíróság bírásaival

Pf.III.20.355/2010/15. szám

fennállott munkakapcsolata miatt. A **(helység 1 neve)**i Ítéletábla az elsőfokú eljárásban az elfogultsági kifogást elbírálta (Pkk.IV.20.335/2009/4.) és azt megalapozatlannak találta. Ezen eljárásból az is megállapítható, hogy jelen pert elbíráló bíró nem érezte magát

elfogultnak. Nincs lehetőség a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára alapított elfogultság megállapítására akkor, ha a fél általánosságban mozgó hivatkozásával szemben a bíró elfogulatlanságát deklaráló nyilatkozata áll. A per anyagából sem lehet arra következtetni, hogy az eljáró bíró a pártatlan elbírálás követelményét sértette volna. A kártérítési ügyben történt kijelölés a jelen perre nem irányadó. E per alapját képező kártérítési perben az I. rendű alperes, mint ügyvéd felelősségét bírálták el a bíróságok, s abban a perben a munkakapcsolatra hivatkozással jelentettek be egyes bírók elfogultságot. Jelen per tárgya az I. rendű alperes, mint magánszemély és családja közötti szerződések minősítése és következményei. Az I. rendű alperes által előterjesztett kizárási ok, elfogultsági kifogás a fentiekre tekintettel megalapozatlan.

Összességében megállapítható, hogy a bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg (Pp. 252. § (2) bekezdés) és ítélete nem megalapozatlan (Pp. 252. § (3) bekezdés).

Az ügy érdemében az ítéltábla álláspontja a következő: A Ptk. 203. § (1) bekezdése alapján a szerződés fedezetelvonó jellegének megállapítására csak több, együttes feltétel megléte esetén kerülhet sor. Így a szerződés relatív hatálytalanságára a kívülálló harmadik személy akkor hivatkozhat, ha a szerződés megkötésének időpontjában fennállott igényének kielégítésére a szerződés tárgya fedezetül szolgált volna, és annak elvonása miatt az átruházóval szembeni követelésének teljesítése részben vagy egészben lehetetlenné vált. További feltétel a másik szerződő fél rosszhiszeműsége vagy a megszerzés ingyenessége. A Ptk. 203. § (2) bekezdése szerint, ha valaki a hozzátartozójával köt ilyen szerződést, a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet vélelmezni kell. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli szerződések vonatkozásában az I. és II. rendű felperest érintően a relatív hatálytalanság megállapításának valamennyi konjunktív feltétele fennáll. Tévesen hivatkoztak az alperesek fellebbezésükben arra, hogy a szerződéskötés időpontjában a felpereseknek az I. rendű alperessel szemben érvényesített igényük nem volt. A szerződés fedezetelvonó jellegének megállapításához - az egyéb feltételek mellett - az szükséges, hogy a hitelezőknek a szerződéskötés időpontjában igénye legyen az adóssal szemben, azaz olyan alanyi joga, amely bírói úton érvényesíthető (EBH 2004. évi 1040. jogeset). Nem feltétele viszont a fedezetelvonó jelleg megállapításának, hogy a hitelezők az adós és a harmadik személy közötti szerződés megkötését megelőzően ezt az igényüket ténylegesen érvényesítsék, mint ahogy az sem, hogy a követelés fennállását végrehajtható okirat állapítsa meg (EBH 2000. évi 306. jogeset, BDT 2008. évi 1797. jogeset). Tény, hogy a 2006. október 24. napjától 2007. február 27. napjáig keltezett szerződések létrejöttének időpontjában a felpereseknek már lejárt követelése állt fenn az I. rendű

alperessel szemben, hiszen az alapul szolgáló per adatai alapján 2004. november 28. napjától kezdődően alanyi joguk volt igényük érvényesítésére. Ebben az időpontban az I. rendű alperes még olyan ingatlan- és ingóvagyonnal rendelkezett, amely vagyontárgyakból a felperesek követelése egészében behajtható lett volna.

A szerződés viszonylagos hatálytalanságának megállapítására - akár visszterhes, akár ingyenes ügyletkötés történt - csak akkor kerülhet sor, ha a hitelező követelése a vagyontárgyat átruházó adóson nem hajtható be, vagy a behajtás csak részben vezet eredményre. Az elsőfokú bíróság **(végrehajtó neve)** önálló bírósági végrehajtó előtt folyamatban lévő V.489-493/2008. számú végrehajtási iratokból helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes adós nyugdíjából behajtható követelés a kamattartozást sem fedezi. A szakmai biztosító egy káresemény után 4.500.000,-Ft összeget megfizetett az I-V. rendű felperesek között arányosan megosztva, amely a késedelmi kamatba történt beszámítást követően, annak időtartamát csökkentette. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.889/2010/6. sorszámú ítéletével megállapította, hogy a szakmai biztosító fejenként 5.000.000,-Ft összeghatárig köteles helytállni az I. rendű alperes által az I-V. rendű felpereseknek okozott kárért. A másodfokú eljárásban módosult tényállás alapján ez az összeg a követelés kielégítésének fedezetéül szolgál. Az I. és II. rendű felperesek követelését azonban - amely a mintegy 12 évi késedelmi kamat felszámításával a 7.000.000,- illetve az 5.000.000,-Ft-ot meghaladja - a biztosítási összeg csak részben fedezi. A III., IV. és V. rendű felperesek vonatkozásában a biztosítási összeg a teljes követelés kielégítésére fedezetet nyújt. Ennek számítását az ítéltábla a III. rendű felperes követelése alapján a következőképpen végezte el:

a kártérítés összege	1.518.000,-Ft
1999. február 15. napjától 2001. október 31. napjáig járó évi 20 % mértékű késedelmi kamat	880.629,-Ft
2001. január 1. napjától 2004. október 31. napjáig járó 11 % mértékű késedelmi kamat	500.940,-Ft
2005. január 1. napjától 2011. február 7. napjáig a Ptk. hatályos 301. § (1) bekezdése szerint számított késedelmi kamata	697.043,-Ft
perköltség	130.000,-Ft
összesen:	3.726.612,-Ft.

A IV. és V. rendű alpereseket személyenként megillető 425.000,-Ft és járulékai, valamint 30.000,-Ft perköltség követelés nyilvánvalóan alacsonyabb összeg, amelyet a biztosítási összeg fedez. Az I. és II. rendű felperesek követelésére vonatkozóan azonban továbbra is fennáll a részbeni behajthatatlanság.

A már hivatkozott Ptk. 203. § (1) bekezdéséből következően a hatálytalanság megállapításához nem szükséges a rosszhiszeműség és az ingyenesség követelményének együttes vizsgálata, ezek egyike is megalapozza az ebből eredő jogkövetkezmények alkalmazhatóságát. A II., III. és IV. rendű alperesek rosszhiszeműségét bizonyítja a IV. rendű alperes előadása, amely szerint 2006. év őszén tudomást szerzett az I. rendű alperessel szemben

folyamatban lévő kártérítési perről, amikor vele egy ügyvédi irodában dolgozott (6.P.20.691/2009/20 számú jegyzőkönyv). A IV. rendű alperes képviselte a II. rendű alperest a házastársi közös vagyont megosztó szerződés elkészítésekor, és képviselte testvérét a III. rendű alperest a (**ingatlan 1 címe**) utcai ingatlanra kötött ajándékozási szerződés megkötésekor, valamint a gépkocsi tulajdonjogának átruházására saját nevében külön kötött szerződést. Ilyen körülmények között a II. rendű alperes nem hivatkozhat arra, hogy csak a jelen per keresetlevelének kézbesítésekor szerzett tudomást az I. rendű alperessel szembeni kártérítési perről és a III. rendű alperes sem tekinthető jóhiszemű jogszerzőnek. Helytállóan emelte ki az elsőfokú bíróság azt a további körülményt, hogy az érintett megállapodások közül a haszonélvezeti jogot alapító és a társasház alapító szerződéseket az I. rendű alperes szerkesztette és ellenjegyezte. Lényeges ténynek tekintendő, hogy az ingatlanok tulajdonjogát érintő valamennyi szerződést a kártérítési perben hozott ítélet jogerőre emelkedése után nyújtották be az érdekeltek a földhivatalhoz. A gépkocsi adásvétele körében nincs jelentősége annak, hogy a járművet ténylegesen a IV. rendű alperesen kívül az I. rendű alperes milyen időtartamban használja, ugyanakkor nem mellőzhető az a körülmény, hogy a tulajdonjog átruházása ellenére az I. rendű alperes továbbra is üzembentartóként van bejegyezve.

Rosszhiszeműnek az adóssal szerződő fél akkor minősül, ha tudott vagy a körülmények szerint tudnia kellett a követelés fennállásáról és arról, hogy a szerződés a hitelező követelésének kielégítési alapját részben vagy egészben elvonta (BDT 2007. évi 1536. jogeset). A rosszhiszeműség és az ingyenesség vélelme megdönthető ugyan, de etekintetben a bizonyítási teher átfordul a korábban kifejtettek szerint, amely a konkrét esetben azt jelenti, hogy a II., III. és IV. rendű alpereseknek kellett a jóhiszeműségét, azaz azt bizonyítania, hogy a látszat szerint fennálló jogi helyzettel ellenkező valóságról nem tudtak, illetve nem tudhattak. Az alperesek azonban erre vonatkozóan bizonyítást nem ajánlottak fel, nyilatkozataik objektív ténynek nem tekinthetők, illetve tartalmukban is alkalmatlanok a jóhiszeműség bizonyítására. Rosszhiszeműségük az egyéb, az előzőekben írt törvényes feltételek fennállására figyelemmel, a relatív hatálytalanság jogkövetkezményének alkalmazhatóságát önmagában megalapozza, vagyis nincs jelentősége a szerződések visszterhességének alátámasztását célzó, egyébként nem bizonyított fellebbezési érvelésnek. A Pp. 235. §-ában foglalt korlátozás következtében nem értékelhetők azon fellebbezési előadások, amely szerint a (**ingatlan 2 címe**) utcai lakásingatlan teljes egészében a II. rendű alperes vagyont képezi a külön vagyoni ráfordítást eredményeként, a (**ingatlan 1 címe**) utcai ingatlant az I. és II. rendű alperes közösen ajándékozták, és a 2006. évtől végzett beruházások folytán is csökkenteni kell a fedezetül szolgáló vagyont. A kamat mértékét a kártérítési ügyben eljáró bíróság megállapította, ez a jelen ügyben már nem vitatható, s a felperesek a jogerős ítéletben meghatározott követelésük (beleértve a kamatokat is) kielégítése érdekében kérték a relatív hatálytalanság megállapítását.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a III., IV. és V. rendű felperesek keresetét elutasította a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. Ez a rendelkezés nem érinti a javára megállapított elsőfokú perköltséget, mert a per során egyéb ügyben hozott jogerős ítélet folytán lettek az érintett felperesek pervesztesek, illetve követelésük fedezete a kereset előterjesztését követően teremődött meg.

Az alperesek fellebbezése részen vezetett eredményre, ennek perjogi következményeként a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az elsődleges kereseti kérelem szerinti pertárgyértékre tekintettel kötelesek megfizetni az I. és II. rendű felperesek részére kirendelt pártfogó ügyvéd díját a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint a pártfogó ügyvéd munkadíjáról szóló, módosított 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5. §-ában foglaltak alapján. Az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdése, 14. § és 15. §-a szerint rendelkezett.

S z e g e d, 2011. február hó 7. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró